

ORANCIKİ

[Komünist İşçilerimizin Sesi] Türkiye Komünist Partisinin Merkez Organı

Yazar: İsmail Hakkı Çelebi

Yazar: İsmail Hakkı Çelebi
K.T.M. 17

- 1 - Emperyalizme, irtica ve faşizme karşı kurtuluşları uğrunda çarpışan kahraman İspanya halkına kardeş selamları.
- 2 - Yaşasın S.S.C.B. nde Büyük Sosyalist İnkilabının 19 uncu yıl dönümü. Türk Sovyet dostluğu Türk halkının en derin ve en samimi arzularının bir ifadesidir.
- 3 - Türkiye halkına kendi emperyalist gayelerine alet etmeği düşünenlere, Türkiyeyi kendi emperyalist emellerine bağlamak hevesinde olanlara Türkiye halkı daşmandır. Faşist Şaht bunu egi bilsin.

Şaht, ın Türkiye de İşi Ne!

Emperyalist faşist Almanya Türkiyeye nüfus etmek gayretle didiriyor. Onlar, sularını başta iktisaden arkası sıra da siyasetten ve harasen yaprak yetiyorlar. Bunu, sistemli ve sinsi bir tarafa yürütmeye çalışıyorlar. Soa aylara bakın. Türkiye'den pamuk mübaayaında, (1) bulunmak için gelen heyet. Bunun arkasından, Alman matbaat brocu çefinin Türkiyeyi ziyareti. Derken, onun peşi sıra Emden mektep gemisi İstanbul limanına damladı. Hop, bunların arkasından Alman iktisad nazırı Şaht Ankaraya geliyor.

Türk milleti dost sever ve misafir perverdir. Fakat, onun sevdiği dostlar ve candan kabul ettiği misafirler Türkiye'nin millî istiklâline göz dikemeyen olanlardır. Türk millîetini kendi emperyalist gayelerine alet etmek isteyenler, Türkiyeyi bir sömürge gibi etmek ve bu maksatla da memleketimizi siyaset ve iktisaden kendilerine bağlamak hevesinde olanlara Türkiye halkı dost değil düşmandır. Bu gibileri misafir perverlik gösteremez.

İk gelenlerin vazifeleri matbuatta ve ofisârimunide yer hazırlamak, Şahtın görüşleri işlere sondaj yapmak. Kör değizdir. Alman faşistlerinin Türkiye'de kendilerine para ile eşkâri tedarik ettiklerini görmeyecek kadar basit değiliz. Nah. işte özümlüde "Türkiye-post" gazetesinin başında bulunan Muzaffer adlı adam, Alman faşistlerinin bu ajanı, Türkiye'den başka, Türk gazetelerinde Alman faşistleri lehine yazılar yazdırıyor. Yazısına, gazetesine ve hattâ muhabirlerine göre, beher yazı için, 30 - 40 lira para veriliyor. Maaş-ı-ı, bugün Türk matbuatında 20 - 30 liraya Alman faşizminin hesabına yazı yazacak uçak rublu kimseler vardır. Alman faşistleri bunları satın almak yollarını bulabiliyorlar. Alman faşistleri bol keseden bu paraları ne diye dağıtıyorlar? Paraları okadar bolde harcayacak yer mi buluyorlar? Gayet basit. Türkiyeye nüfus etmek için! Onların Emden salarısını potansile ne diye ziyareti etti? Umumî hepse ölen Alman muhabirlerinin kimseleri mezarlarından çıkarılıp ne diye teşhir edildi? Gayet a-şık. Türkiye'de kendilerine sempati yaratmak için!

Alman milletini seçmiş mehtûm eden Hittlerleri, Türkiye'yi ihraçının % 60'ı Almanya'da ve İtalya'da % 30'ü Almanya'dadır, binlerceyle bu seçmiş his nefesizliği Türkiye'ye geçirmiş verdense his kaplımancılar. Hi le, 64 baş soyuzunu satın almış kâhanelere

İspanya Halkı Estr Düşmeyecektir!

Alman ve İtalyan faşist emperyalistlerin satılmış mürtedleri cenarlarını heredi ordularına karşı dört aydanberi İspanya halkı harbediyor. Bu harp millî - inkılâpçı bir harptir. Kahraman İspanya halkı kurtuluş için savaşıyor. Faşist işyançılarının üstün gelmesi demek, İspanyanın iktisaden, siyasetten ve kültürene ösüsü; enus mustakil bir devlet olarak sukutu, memleket halkının Alman ve İtalyan emperyalizmine esir oluğu demektir.

Kahraman İspanya halkı Madrit varoşlarında yalnız, hem aldattılmış ve hem de zor kuvvetle öne sürülmüş Fas askerlerine boğuşuyor; o' yainis Frankonun soyunu lejyonlarla vuruyor. Kadın - erkek kahraman İspanyol millîleri İtalyan tanklarına, Alman tayarçerilerine, İtalyan topçularına' Alman zabitlerine karşı da harbediyorlar. Bütün dünya faşistleri, hele Alman ve İtalyan faşistleri işlelerinde her yardım yapıyorlar. Onlara boğucu gazlar, yakıcı ve yıkıcı bombalar gönderiyorlar. İspanyayı yıkıyorlar, İspanya halkına kana boğuyorlar.

Buna karşılık, en başta Sovyetler dünyası olmak üzere, bütün öükelerinin proleterleri ve emekçi halk kit'eleri İspanya çocuklarına, İspanya kadınlarına ve millîlerini yiyecek, giyecek ve para yardımı yapıyorlar. Çünkü,

"İspanyanın faşist reaksiyonlarının ezgîsinden kurtulması yalnız İspanyolların kendi davaları değil, İleri ve müterakkî insanlığın müterekk davasıdır. (Stalin)

"İleri ve müterakkî insanlığın, biz de dahilinde, Yabancı esaretin ve ona kı'ı, sa'atın ne demek olduğunu Türkiye halkı çok iyi bilir. Biz bu savaşın ateşinden geçtik. İspanya halkının kurtuluşu uğrındaki savaşlarına bizde e-liminden gelen meddi ve manevî yardımı gösterelim.

destek yaratmalarına hiç güvenmesinler. Biz bunları halka teşhir edeceğiz, onlara içtimde nefes aldırmayacağız. Harp kundakları, harş düşmanı ve yad öükeleri esir etmek isteyen Alman faşistleri şunu iyi bilmelidirler:

Kara sultanlığın yerinde yeller esiyor. Türkiye'ye Everland, dediğiniz öükü deştedir. Eger onlar 'herşeyin içinde, Alman emperyalizminin soygununu emellerini görüyorlarsa, buna karşı biz de HERŞEYİN ÖSTÜNDE MİLLİ İSTİKLALİMİZİ görüyoruz. Bu istiklâl teppekânderı soydudur, siyasetidir, ölümcüldür, kâhâretlidir!

Büyük Proletarya İnkilabı Ve Türkiye'nin Millî İstiklâli

Büyük Proletarya İnkilabı 19 yaşına girdi. Rus emelleri başlarında büyük LENİN olduğu halde bundan 19 yıl evvel kendi istemelerinin, emellerinin hâkimiyetlerine son verdiler. Dünyada ilk proietarya devletini kurdular. Kapitalistlerin, patronların, büyük toprak sahiplerinin esiri olan Rus emelini ve köylü emelini hükümi ve devletî emir oldu.

Emperyalist devletler, şahısın Rus emele ve köylülerin bu inkılâbına boğmak için ellerinden gelen herşeyi yaptılar. Rusyaya müsalih ordular gönderdiler, mürted generaler atıldılar ordular. Fakat bütün bu saldırılar emellerinin ve köylülerin kahramanca müdafaları karşısında kırıldı. Kati zafere sona bite emperyalistler Sovyetlere saldırılmak için, provokasyon tertibinde bir ar geri durmadılar. Sosyalizmin iş düşmanlarını, bugün faşizmin uşaklığına kadar isen Troçkistleri kırttirdiler. Rus emele ve köylüsüne, cihan harbinin ve uzun vatanada savaşlarının yıkıcı yollarından kaçınmak harap ve çeri bir öük kalmıştı. Fakat onlar, büyük Leninin ve Stalina rehberliğinde bütün bu güçlükleri yendiler ve geçen bu 19 yılı sonunda insanlık tarihinde misifin tesadüf edilmeyen harikalar yarattılar. Dünya kapitalizmi, teşviklik, açlık ve esaret içinde yitene halk kitlelerini istismara ve faşizmin barbarlığı altında inletirken Sovyet emele ve köylüleri çen ve mecut bir hayat yaratmış buluyorlar. Dünyanın altında birinci teşkil eden muazzam memleket ar bir zaman içinde onları memleketler sevensa girdi. İnkılâp yalnız milyonların hayat şartlarını değil, onlara ruhlarına da değıştirdi. İnsanlığın en yüksek dimensiyonlarında yıllarca yaşayan ideal bir kâhâlet oldu. Amele emulunun, uğrunda müsedale ettiğî, can verdiği Sosyalizm yemilimes ve geri dönmek bir suretle muaffor oldu.

Dünyanın en reaksiyoner kuvvetleri, emelci kitlelerini daha fazla coymak için bütün canavarlıklarını seferber etmiş bulundukları bu devrede Sosyalizm memleketi insanlığın yegâne ömit ve emeli olarak parladı. YENİ STALIN ANA YASASI, faşizmin hüner despotizmi karşısında Sovyet demokrasizminin bir ahidedi çözüldü yükseliyor.

Faşizm herbe hazırlıyor. Zaif milletlerin sevine kullanmak için behaneler leş ediyor; bu maksatla, İspanya ve mürted işyanlara kundaklıklarını yapıyor. [Sonu an. 2. ö 3],

Millî İstiklâlimiz Ve Cençlik

Memleketin yarını, millî istiklâlin sağlama şartlarına için bugünün de mühim vazifelerinden biri de gençliğin terbiyesi işidir. Onbeş senec evvel sırah kuvvetle yabancılarca temizlenen bu memleketin yarını bugünün çocuklarına atanıdır. Memlekete saldığımız cesaret edecek duşmanlara karşı göğüs gerecek onlardır. Onlar, ne mi ve hangi ruhta yetiştirilmeli? Evvelâ, memleketin geçiminden alınan tecrübeleri göz önünde bulundurmak, onun bugünkü ihtiyacını bilmek gerektir. Gençliğin terbiyesi işi, yalnız gösterilen kabarmışlıklar, kazanılan safeli ve elde edilen muvaffakiyetleri değil, aynı zamanda da memleketin meselelerini, ihtiyacını ve duşmanlarını ona göstermek ve tanıtmak lâzımdır.

Memleketin daha bir sürü ihtiyacı var; yapılış lâzım gelen daha bir sürü işler var. Fakat, bütün bunları yapabilmemiz için, her şeyden evvel millî istiklâlimizin emniyetini sağlamak ve onu emniyet altına almamız şarttır. Millî istiklâl her işin başıdır. İstiklâl, gençliğin terbiyesi işinde ana halkadır o teklif etmelidir. Dünya her gün harbe bir az daha yaklaşıyor. Yabancı güçlerin fetihini bir din gibi gençliğe teklif eden fakir emperyalizm harbe hazırlanıyor. Hedeflerinin başında bizim Türkiyemizi olduğunu unutmayalım. Bizim için, Türkiyenin artık emperyalizm tehlikesinden kurtulmuş bir memleket olduğunu düşünmek tehlikelidir. Bilmek lâzım ki, müstemleke gibi haykıran emperyalistlerin hazırlıkları aynı zamanda da bizim millî istiklâlimize karşıdır.

Emperyalistler bir taraftan da iktisadî yollarla ve alttan alta memleketimize sokulmağa gayret ediyorlar. Onlar, İspanyada yaptıkları gibi bizde de mürtci unsurları, derebeyi artıkları aynı ayaklandırmak suretiyle memleketi kan ve ateş boğmak için fırsat kolluyorlar. Matbuatta, devlet teşkilâtlarında ve kültür müesseselerinde adamlar kazanmak, satın almak suretiyle milli içimizden verim; gençliği söhriyle, millî istiklâl seviğisine söndürmeğe çalışıyorlar. Bir kelime ile, fakir emperyalistler hem dışımızda, hem içimizde bize karşı hazırlanıyorlar. Bu azgın duşmanlara karşı savaşır kesinleştirmek ve uyanık davranmak lâzımdır. İşte burada gençliğin vazifesi ve rölü başta gelir. Türk genci her şeyden evvel antiemperyalist ve anti faşist olmak mecburiyetindedir. Çünkü, memleketin ana menfaatları bunu içiştiriyor. Onun en büyük duşmanları Türkiyenin millî istiklâlin duşmanlarıdır. Emperyalizmin saldırılarına karşı yarın memleketin müdâfiasına koşacak olan odur. O, bugünden antiemperyalist ve antifaşist bir ruhta yetiştirilmelidir.

Mekteplerde, Üniversitelerde ve diğer gençlik müesseselerinde emperyalizmin emniyetini yapan profesörler, muallimler, mübahaseciar kovulmalıdır. Türk halkı çocuklarına terbiyesi için kendi duşmanlarına elinde bırakamaz. Biznet gençlik bu uforda müdâfieleye girişmeli, bu müdâfiele bütün Türk gençliğin birleştirilmiştir!

Bu Muhtar Ceza Görmeli!

„Ayrılmış tabii bir Araplar köylü vardır Bu köyün muhtarı Arapların Mustafasıdır, Ka-merbas ve ahalkası bir adamdır, Babasının emlakını kumarda ve sefahat âlemlerinde yeyip bitirdi. Babasının varını yığını allıp süpürdüktan sonra köyü muhtar oldu. Köyün köy kanununa göre bir bütçesi — köy parası — vardır. Bu köy parası aenevi en aşak 5000 lira tutar. Köyün 500) lira varidatı olduğu halde halk, köy kanununa mücbince, yapılış lâzım ge'len yolları bardi yapar; köy camiiine vakfedilen 750 seyтин şıcaını köylü timar eder, zeytinleri köylü toplar; hülâsa köyde yapılan her işi angeraya suretile yaptırır, hadava köylülere yaptırılır, Muhtar Mustafa, köyün lâzım ge'len kumarda ve sefahat âlemlerinde var patlasın harcamaktadır. Bundan başka, bu adam kendisine sanafolar çıkarmak gayretile, köy harçindeki yolları bile köylülere yaptırır. He buki, asıl köyün ne suyu, ne mektebi ve ne de hiçbir şeyi var. Yüzlerce yayru köyün çöplüklerinde yuvarlanır. Bu köy halkı istemadan ve daha bir sürü hastalıkardan isim isim inemektedir. Muhtar, hattâ ihtiyar heyetini köye ne bir doktor avağı bastırtdılar, ne de köy kanununun gösterdiği köy işlerini yaptı- lar. Araplar köyü muhtar Mustafanın bir çiftliği olarak mı kalacak? Köyü onun kölesi midir.!

Köy kanununun 11 ci maddesi şöyledir:

„Köy muhtarına ve yapaçak işte köy muhtarile birlikte olanları köy işlerinde fenalıkları anlaşılsa devlet memuru gibi muhakeme edilir ve ceza görür. Bu muhtar ceza görmeiidir.

Tramvay Şirketinin Soygunculuğuna Son Verilmeli

İstanbul tramvay şirketi — bu yabancu sermaye ve müessesce — apaçık soygunculuk yapıyor. Şirket, her amele ve müstahdiminden her ay en aşak 10 lira bir para cezası kesiyor. Böylelikle amele maaşları 20 — 25 liraya düşüyor, Buna apaçık soygunculuk derler. Şirket bu işi yapmaktaki — yani amele ve müstahdim maaşlarını üzerinde oynayarak — vergi kaçaklığı da yapıyor. Böylece, devlet hazinesine girecek paraları kasalarına indiriyor.

Bu yabancu şirket Türkiye amelelerini ve halkını sağmal inek mi amiyor. Bu emici ve soycu yabancu sermaye İstanbul halkını hangi bir kolaylığı gösteriyor. Kırık dökük arabaları halkı erip hurduhaş ediyor. Bilet fiyatlarını yükseltmekte — başka bir şey düşünmüyor. Ameleyi vahşetle soymaktan başka ne yapıyor. Mektep talebelerimiz hayrı dokunacak ucar birer para bileti bile vermiyor. Bu kadar zalim ve hayırsız olan bu şirket artık daha fazla yabancu sermayenin elinde kalmasalır.

Halep vapurlarını işlettiği gibi, belediye nefis tramvaylarını da işletebilir. Belediye ve Hafız bakanlığı bu şirketi satın almalıdır. Bu şirketin zararlı vücudundan mutlaka kurtulmalıdır. Bu şirketin soygunculuğuna mutlaka nihayet verilimelidir.

Tramvay işçilerinin Villayete ve Hafız bakanlığına yaptıkları müsteczet kat'i olarak geçse alınmak. Halk ve amele bu şirketin taziyasına artık daha fazla dayanamaz. Bu yabancu şirketin fık itetine artık son verilimelidir.

Büyük Proletarya İnkıabı Ve

Türkiyenin Millî İstiklâli

[ŞEVAM]

Habeş milleti bu azgın vahşetin kurbanı oldu. İspanya halkı bu yıldın kan döküyor.

Sovyetler Birliği zayıf milletlerin birlikt müdâfiedir. O, insanlığı yeni bir cihan harbinde kurtarmak, milletlerin boğazlamasını önüne geçmek için hergeyi yapıyor. Barışın takımı kabul etmezliği prensisi etrafında bütün barış verer hükümetleri toplayarak barışın bulunmasını ve teşkilâtlandırılması işine önyak oluyor. Alınan faşistlerin ve Japon emperyalizmin bütün provokasyonları, hazırlıkları barışa ve Sovyetlere karşı çevirilmiş bulunuyor. Fakat, Sovyetler Birliği, onun yenilme Kızıl Ordusu ve nihayet Sovyetler Birliğini yüreklerinde yatıştan düşüya emekçileri ve yalızızın müdâfiası için duşmanlarının tasavvur ettiklerinden çok daha kuvvetli bulunuyor. Hudutları şımele ve kolhozcu kızıl askerler tarafından beklenen, dünya emekçilerinin, ezilen milletlerin ve bütün namuslu insanların ümitlerini taşıyan Sovyetler Birliği amele ve köylülere büyük STALİN ve onun şanlı partisinin önderliği altında her gün yeni zafer kazanıyor, yeni bir mucize yaratıyor.

XXXXXXXXXXXXXX

Sovyetler Birliği ta jik gümlerinden beri ezilen milletlerin hamisi ve onların kuvvetli hareketlerini; savaşlarının en samimi bir yardımcıdır. O, zayıf milletlerin millî istiklâllarını korumakta yenilmez bir kuvvet olarak emperyalistlerin karşısına dikilmiş bulunuyor. Bunun en parlak misali, gerek kurtuluş savaşında ve gerek ondan sonra Türkiyeye gösterdiği yardımlardır. Emperyalistlerin kudurgun ordularına göğüs geren bir inkılâpçı Türk halkına elini iki uzatan Sovyet amele ve onun hükümeti oldu. Kurtuluş savaşını zafere ulaştırmamızda bu yardımı ne kat'i bir rol oynadığını her kes bilir. Ve Türk milleti bunu hiç bir zaman unutamaz. Sovyetlerin bu yardımı, zaferimizin kazanılması e sona ermedi. Bu yardımlı hâlâ devam ediyor. Millî istiklâle gerek hariceten ve dahilden yapılan saldırıların müdâfielede biz Sovyetlerin her zaman yardım ve müzaheretini gördük. Millî istiklâlin iktisadî temellerini korumak ve memleketi sanayileştirmek hususunda atılan adımlar Sovyetler Birliğinin yardımı ile genişletildi ve kolaylaştırıldı. Emperyalistlerin aç ve soyguncu tekliflerine karşı onlar bize uzun vadeli ve faizsiz kredi ile para veriyor. Bize fabrikalar kurdular.

Türkiyenin beynelmilî siyasetteki rolünü ve ehemmiyetinin büyümesine Sovyetler bütün gayretlerle yardım ediyor. Bu yardımların bu temin edilmiş bulunuyor. Sovyetler Birliği bizim millî istiklâlimizin sağlama ve en sadık müdâfiedir ve Türk milleti Sovyetler Birliğinin en candan dostudur. Emperyalistlerin karşısında o, kendi millî istiklâlin emniyetini aynı zamanda böyle büyük ve samimi bir dostla malik bulunmasında hissediyor.

Türkiye hükümetinin Sovyetlerle olan dostluk münasabetsi Türk halkına sa derin ve en samimi arzularının bir ifadesidir. Bu münasabetsi her sahada derinleşmeli ve genişlemelidir.

800 Amele — 3000 can — işlerinden atılan amelelerin tekrar işe alınmaları -
nın teminini hükümetten ister.

Bir kadın ve bir erkek amele yaralandı. Yaralananlar ve buna sebebiyet veren depo
sahibi hakkında kanunî takibat yapılmalıdır.

Nemli Mithat, hastaneye kaldırılan amelelerin yevmiyelerini ödemeye ve onlara
tazminat vermeğe mecbur tutulmalıdır.

X Nemli Mithat, 3000 Canı Nasıl Açlığa Mahkûm Edebilir!

İstanbul Ticaret odası birinci reisi Mit-
hat Nemli, Ahırkapıdaki bütün deposu
800 ameleli kapıdadır. Yani amele-
nin haklarını vermek, onları dilediği gibi
ezmek maksadile — depoda iş olduğu halde —
l o k a u t yaptı. Bu zorbaca ve keyfi hareke-
tin iç yüzünü aşmak lâzımdır.

Nemli Mithatın Ahırkapıdaki bütün deposu
bir ahırdan daha beterdir, Amele beraber ahhî
şartlar içinde çalışıyor. Amelenin Haber gazete-
sine yazdıkları bir mektupta şöyle deniliyor:
... 800 amelenin yikanacak bir yeri yoktur...
İncek süyu yoktur... 800 kişi üstü açık den-
cek bir yere doludur. Gayet pis bir
yerde iki üç delik mağraha ile su içiliyor. Bu
ağır ahhî şartlar içinde çalışan amelenin yarısı
veremedir... Depoda, amelenin oturup ye-
mek yiyeceği bir yer bile yoktur. Öyleki, a-
mele öyle yemeklerini sokak ortasında yeme-
ğe mecbur kalıyor....

Amelenin isteklerinden biri, bu pis ve ağır
sahhat şartlarını düzeltilmesidir. İkinci istekleri,
pek düşük olan yevmiyelerinin artırılması;
günderliklerin 120 kurşuna çıkarılması. İşçilerin
düğün bir istegi de — günderlikleri 7 günden
7 güne verilmesi. Aylardan beridir amele bu
istekler üzerinde ayak diremiştir. Amelenin bu
gayret açık ve haklı olan istekleri ve ısrarları
üzerine depo sahibi bir kaç mağraha aldı. Gayri-
riahlı şartları düzelticeğini vaa d etti. Yevmi-
yelere zam yapmağa, hattâ günderlikleri haftadan
haftaya vermeğe gümys yandı. Fakat bütün
bunları yerine getirmemiş. Vakit kazanmak
ve işi savsaklamak istedi. Amma, amele ne ku-
raf ve ne de boz vaat istiyordu. Ameleli
avutmakla meselenin içinden çıkamayacağıni
gören patron işi zora bindirdi. Amelenin bu
tabii isteklerini oca çıkarmak için, lokaut yap-
tı. Hem nasıl bir lokaut: zorla polis ve

jandarma marifetile. Ameleli yıldırarak gayret-
tile, patron işi velvele verdi. Sağa sola telefonlar
ederek, kamyonlarla polisi ve jandarmayı
depoya doldurdu. Amelenin üzerine polisleri
saldırdı. Amelelerin yaralanmasına ve sakat-
lanmasına sebebiyet verdi.

Kurnaz ve hilekâr patron kendisini yana
çekip ameleli polise karşı karşıya bırakmak
istiyor. Sanki, suale, yevmiyelerin haftadan
haftaya verilmesini polisten talep ediyor. Mit-
hat nemli ne yaparsa yapsın, ameleli provo-
kasyona kapıramamıştır. Amelenin tesanüdü
nü kıramamıştır. 800 kişi bir tek kişi gibi ha-
reket etmiştir. Hele kadın işçilerin atılmalılığı
ve erkek arkadaşlarına yardımları candan
ve kuvvetli olmuştur.

Mithat Nemli ya'nız ameleli değil ekârı
umumiye ve gazeteleri de tehit ediyor. Ortalığa korku salmak istiyor. Akşam gazete-
sine yazdığı mektuba bakın; " Ahırkapı depo-
nunda tahaddüs eden ve matbuatımızca fazla
izam olunan ve hattâ bazı gazetelerde mahi-
yeti bûbütün tahrif edilen vak'ânın... hakkı
sebeplerini bir tediyе şekli ve tarzından ziyade
daha başka m a n b a l a r d a aramak lâ-
zım... Bu meseleye elyevm zabıtamız elkey-
muş bulunuyor... "

Bay Mithat nemli, ne izam, edilmiş? Ne
tahrif, edilmiş? İşin altında ne varmış! Ü-
ç kâr altında buzun? Ne? Davera ile te-
niz mi çıkacak. Amelenin ve halkın nefretini
kazanmış Nemli bu ağır kalabalığı ile kimi
ürkütmektedir. Amele isteklerinde temammile hak-
lıdır. Talepleri şakıktır. Nemli mithat, 800 a-
meleli değil, şokuk çocuğu ile beraber 3000
canı açlığa mahkûm ediyor. Bundan ötü-
fû, halkta, kanun'arda, gazeteler de, vic-
dan olan ve Türkiyenin refahını isteyen
her kes ameleden yınadır.

İşçinin Sağlığını Ve Sıhhatını Korumak.

Türk işçisinin sağlığını korumak,
Türkiyenin refahını yükseltmekdir. Müreffeh
ve mes'ut bir Türkiye, Türk işçisinin sıh-
hatile, sağlığı ile çok bağlıdır.

Türkiyede işletme yerlerinde çok ço-
ğu, hemen hemen ekseriyeti a h h şartları
hâiz değildir. İş yerlerinde işçilerin sağ-
lığını koruma tertibatları hemen hemen
yok gibidir. Bu yüzden çok sık hastalar
oluyor. Hele ahhî şartları sermaye. Nab,
işte Mithat nemlinin Ahırkapıdaki bütün
deposu. Hiç bir ahhî şart yok. Ne sıh-
hî tedbirleri var, ne temiz kapıları verilen
işlenek suyu var, ne el yüz yıkayacak yeri
var, ne de insan gibi yemek yiyecek bir salo-
nu var. Amelenin işi pıydolarında yarım
saat dinlenmesi işte bir yer yok. Öyle iş-
leme, masa, tahta arabalar, vantilyonun v.s.
tertihiatı varma. Hattâ pek çok işletmelerde
ne bir doktor ve ne de on tıbbî bir
ocuz delahi var. Bana işletme'erde e şade bir

doktor buluyor. Fakat bunların ekserisi, pet-
ronun emrine bakarlar. Ne amelenin sıhhatile
ve ne de çalışma yerinin sıhhat şartları ile al-
kadar olurlar.

Rutubetli, havasız, ıskızak yerlerde işçi
çalıştırılmaz. Nikotinin, sakirleyici maddeler
in içinde çalışan işçilerin sıhhatile kimsa oy-
naysamz, Tütün depolarında, fabrika ve ste-
leryelerinde çalışan amelenin ekserisi verem olu-
yor. İş sahibinin bu gibi ameleli sût ve pan-
zehiri işçilerin vermesi lâzımdır. İş sahibinin iş-
çiyi işbaşına çıkması vermesi şarttır. Ye-
miş ve içine göre iş sahibinin ameleye
güçlük, aldırma, çirama ve sair vermesi
zarardır.

İş kanunu meriyet mevkiine girince işçi,
patronun iznat ve iznatı yapıp ameleli on
tıbbî sıhhat şartlarından bile mahrum ediliyorlar.
Patronun böyle uğruna ve menfaatları hissi-
ne Türk işçisinin sağlığı ayaklar altına
alınmıştır.

Peşin İşe Peşin Ücret!

Yeni çıkan iş kanununun 19 uncu mad-
desi şöyledir:

" İş ücreti, en geç haftada bir tevâülî
mevharı para ile ödenir... "

Bazı işletmeler, atelye ve bütün depoları,
hele dokuma fabrikaları amele yevmiyelerini
vakti zamanında vermezler. Daima işçi şerele-
rini kasalarında tutarlar. Bu parayı ellerinden
çeldiği kadar fazla işletmek isterler. Amele iş-
retlerini çok koparacak ve geç veremeleri en ba-
şında Süreyya paşa fabrikası gelirdi. Adnan Zira-
at mensucat fabrikası aynı işi yapar. Tütün de-
poları her zaman amele yevmiyeleri geç verir.
Pislik kemine deyanan Süreyya paşa ameleli
işçi grevi bu yüzden oldu. Nemli Mithat bütün
patronlardan baskın çıktı. İş ücretlerini hafta-
dan haftaya veremek için lokaut yaptı, 800 iş-
çiyi kapı dışarı etti.

Amele yevmiyeleri zaten kit. Bu kit yevmi-
ye ile amele yarı aç ya çıplak kalıyor. Bunun
üzerine bir de hak ettiği yevmiye geç verilirse
amele bûbütün sefil oluyor. Amele vereceği yi-
yor, vereceği alıyor. Bakkala furuncuya borçla-
nıyor. Zaten hayat pahalı. Vereceği aldığı için,
her şey ona bûbütün pahalıya mal oluyor. Her
gün furuncusuz, bakkala amelenin marulığına sarı-
lıyor. Bu şartlar içinde, amele gayet haklı ve
pek tabii olarak yevmiyesini en kısa zamanda
almak ister. Neden amelenin alınması teri pat-
ronun kasasında dursun. Neden, amele bu yüz-
den perişanlık çeksin. Bu hakikat söz gö-
türmez: Peşin işe peşin ücret.

İşçi - Müdafasız Brakilmamalıdır.

Yeni çıkan ve gelecek iş meriyete geçecek
olan iş kanununun bazı maddelerinin sonradan de-
ğiştirilebileceğini devlet adamları mühtelif vesile-
lerle söylemişlerdir. Böyle bir değişiklik ne kadar
lüzum ve ihtiyac olduğunu son Ahırkapı
hâdisisi açıkça gösterdi. Bu kanun, 'grevi de,
lokautu da yasak ediyor. Lokaut patronun elinde
bir tehit ve tasarru silâhidir. Fakat grev,
gündeliği ile geçiren amelenin patronu karşı bir
müdafa vasıtasıdır.

Ahırkapı bütün işçileri niçin sıkıştırdı -
lar?Haftalarca yevmiyesini halıpta kumullerinde
açık, diyecek kadar bir kuvvet buldukları için
mi? Nemli Mithata ve onu bu işte haklı bulana-
rı göre Türk işçisinin bu kaderekte mi bir hak-
lı yuktir? Patronun, lokaut yapmağa ne deruce-
ye kadar tabii olacak meydana gelir. Nemli Mit-
hat, çalıştırıcı güleren alt yevmiyelerini talep
eden ve çalışmak istemeyen ameleleri zorla ve si-
lâh kuvvetle dışarı dökü. Sonunda iş işe cere-
runa bir renk vermeğe çalıştı bu 'bâhane ile
de amelenin bunların işten tûbütünü çıkardı."

Nemli ne de gibiler bu ameleleri her zaman
ist edemeyen ve istedikleri işi ameleli sıkıştı-
rarak çalıştırır. Kamullerini tabii çıkarmak
kaldırı. Bu yüzden kurnaz amelenin bir
müdafası buluyor: GREV.

Hükümet iş kanununun grev yasasını a-
mele kabine dağıtmışlardır.

Esnaf Cemiyetlerinde

Tartışma bir sürü esnaf cemiyetleri vardır. Bu cemiyetleri mahiri bilayhukuk bakarsanız patron, usta, halka girer ve amele hep bir aradadır. Fakat bu cemiyetlerin hemen hemen hepsinin başında 3 beş kademesine patron vardır. Esnaf cemiyetlerinin idaresini ellerine alan bu gibi usuller asıl esnaf kitlelerinin ve amelelerin menfaatinı ve isteklerini ayak altına alırlar; arif kendi çıkarları hesabına iş görürler.

Patronun ameleyi bir araya getiren bir teşkilatı her zaman manfaati ayırıklık vardır. Bunlara istekleri biri diğerine ayrı düşer. Fakat bir çok noktalarla küçük esnafın ameleinin menfaatinı ve istekleri birbirine yakındır. Hatta onlar, bazı isteklerini beraber müdafaa ederler. Bu itibar için Şeb. Bizim buradan incelemek istediğimiz mesele şudur.

Esnaf cemiyetlerinde bir sürü yolsuzluklar ve suyuştirmalar tavallı ediyor. Bu yolsuzlukları yapanlar, cemiyet idarecilerinin başına geçen patronlardır. Meselâ İstanbul Terziler ve Müeyyitî alman: Belediye müfettişlerine ve Ticaret Odası mürakiplerinin yapmış oldukları teftişler, bu cemiyetlerin idare heyetinin yapmış olduğu bir sürü yolsuzlukları meydana çıkardı. Birincisi, idare heyeti intibahlarını dalaverat olduğu; ikincisi, intibahlara bütün emevlet âzaları kitlelerinin iştirak ettirilmediği; üçüncüsü, cemiyetin kasasındaki paraları idare heyetinin suyuştirması. Cemiyetin iki yıllık bütçesinden 8000 lira anasor edilmiş. Şoförler cemiyetinin âhâli idare heyeti de 12 - 13 bin lira yetti. Diğer cemiyetlerde de bu gibi halter tekrar ediyor. Terziler cemiyetinin hisapları teftih edilince çok enteresan bir nokta ortaya çıktı. Bu cemiyetin değiştirilen reisi Halid Ali 35 yıla diyor:

"Hiç bir yolsuzluk yaptığımız yok. Hisaplarımız açıktır. Senavi verdiğimiz 3 bin kırılırız... Bu para şöyle harcandı: Ayda 600 liradan senede 720 lira kâttibi umumiye, 720 lira muhasebeciye, 480 lira kâttibe, ayda 150 lira her lardan 360 lira iki tahsilatıdır. yine bunlara senede 20 den 600 lira, 400 lira yur kirası, 30 lira kâttibe için. Yekûn 3310 lira."

Gelişmiş güzel hisap. 3 bin lira gelir, 3310 lira masraf. Bu ne demektir? Terziler cemiyeti bunun için mi kuruldu? Cemiyetin gayesi reis, kâttip, tahsilatlar beslemek için midir? Böyle olanlara sonra, bu cemiyetin esas kitlelerine ve ameleye ne faydası vardır. Halbuki cemiyet hiçte bir şey beşiyi beslemek için kurulmamıştır. Sonra, 3 bin lira geliri olan cemiyet nasıl oluyor da 3310 lira masraf yapıyor. Bey Halid Alinin yaptığı suyuştirmayı böylelikle nasıl kapıyor (P). Büyük bir kumars ticaret olan Halid Ali nede güzel (1) hisap yapıyor.

Bu çeşitli yolsuzluklar ve bu gibi adamlar esnaf kitlelerini ve ameleyi cemiyetten outuyor. Hatta onlarda cemiyetin kendilerini sararısı olduğu kanaatine uyandırıyor. Esnaf cemiyetlerinin menfaatinı ilâhî ilâzıdır. Evvelâ, bütün cemiyetlerin idare heyetlerini doğrudan doğruya herbeşe seçmelidir. Al şu ruhsatlarını, et işi conduğa a diyerek itihabat yapılması. Böyle birbirlerine sevdik, kitlede cemiyete her işi âlâkâsız ve himmedâlık yandırır, ikincisi, cemiyetlerin idare heyetleri hepçe seçilmelidir, kitlelerin katkısında hesap yapılmalıdır. Cemiyete esas olmak, yalnız şun

Kanlı Bir Nazariye Ve Tabikati

"İrk ve ictimali bilhâli birvi i icimali faslet mecmuâsında Alman hava sezarlığı mensup bîbabı Zühlyand şöyle diyor: "Hava bombardmanları ırlılara lâhâli için en iyi bir vasitedir."

Bu barbar faslet bu kanlı a nasriye:yi şöyle devam ettiriyor: "İrk ırlıyotleri heyet'i ve apan'ı olanlar dâima çehirlerini alçak mîstakhatlarında otururlar, hayretleri yâhşek soydan olanlar pehirlirin yâhşek semtlerinde yaparlar... Hava hücumlarından daha ziyade halkın buyuğ'ı tabakaları zarar görür. Çünkü, halkın en kasif olduğu mevzular daha ziyade bu buyuğ'ı usullerini ağırdıkları ırlılerî doludur.... Hava bombardmanları bu ırlılerî temiciler...."

Gazetelerin İspanyaya ait verdikleri haberlerde şu satırlar var:

"An tıyareler Madridin amele mahal'elerini bombalamışlardır... 15 An tıyareleri şehri bombarduman etmiştir. Amele mahalleleri yanıyor... 7 An tıyareleri düşürülmüştür. Düşen bombarduman tıyareleri, Yânkere, ve Haynkel, markalı Alman tıyareleridir... Düşürülen tıyarelerin pilotları Alman fasatıdır.... Alman fasatilerinin ırk nazariyesi, işte böyle tatbik ediliyor.."

Madridin

Düşmesini.

Bekleyenler

Sakaryada, Haymanada, Demolopnada, Altıntaşta, Afyonun sarp ve yalçın yamaçlarında emperyalizmle, istiklâl ordularına; Konyada, Zilede, Kocaeli ve Balıkesir semtlerinde mürteci Delibağlarla, Antzavurlarla - kahraman Türk milleti kurtuluş için, safer için, mustakıl ve müreffeh Türkiye için çarpışıyor emperyalizm, İhticâsı şunları ortalarına her gün ru havadisi yayırlardı: "Ankara düştü... Ankara düşüyor..."

İnkilâpçı Türk halkının istiklâl aşkı baltalamaya matuf olan bu es - irticâin, cearetin, "gerillğin" zesi idi: Bu zemin tepkisini, bu havadisi şunların yine duymuşa başladık. Hemde kimden, Cumhuriyet gazetecisinin havadis başlık rından: "Madrid düştü... Madrid düşüyor..."

Madrid düşebilir. Fakat bunu arzu edenlerin sevici, İzmirin, Bursanın, Eskişehirin düşmesinden zevk duyanların sevici kâdar sürmeyecektir. Kahraman İspanya halkı müteffer çıkacaktır!

aidet vermek değildir. İş yalnız iddat toplamak olan bir cemiyet neye yarar. Cemiyetlerinin muhtasem toplantıları, iştimaları yapılmaz. Kitlelerin derileri, istekleri sarılmıdır. Böyle olmadıkça, tabii kille esas her bânur. Esnaf cemiyetlerinin başından âteyîl usuller uzaklaşmalıdır.

Unutmamak lâzımdır ki, bütün bu işleri yapmak için ziyade cemiyetler kurulması âhâli faaliyetlerine bağlıdır.

Bu Adam Susturulmalıdır

Memoletininde yılan gıcık ve mormuşardaki muharrirlerin yazılarını okuyan gördüğü kadar okunmuşu gayret ediyor. Bu yazıların yazılmasında bir vatan sevgisi görülebilir. Yani, memoletinin emperyalizm sinetirlerinden kurtarılan emale ve yansilerin yardımıyla yayıncıları memoletini daha ırlı göstermişe gayret ediyorlar. Bu gayretlerle emperyalizme, fasizme ve faşizme ajanlarına soldırıyorlar. Bu gibi ırlı yazıları okuyan, kahkahalar memleket namına evince duyuyorum. Fakat, memleket Türk mezburi ve kâhlikine şunların gıcık ve okunuyoruz değil. Her okuyucusu. Herde sevdi. Bu gibi yazıların em başında Peyami Sefa dostları faslet naklecekleri gelir. Bu adama bütün yazılarını okuyunuz. Eğer okuyamazsınız, tabii görülmüşdür. Bu adam memolette fasizme zehrinli yaymağa yetmiyor. Beklenmelidir: ve fasizmi nasıl müdafaa ediyor:

"...Almanya Hitler zamanında Almanya olmuştur... Alman fasatileri... medaniyetler... Şhretinin etkilerinde bir çok düşman emaleleri sürükleyen Hitler rejimi... Bu memolette... müstakilli sorla makine başına İnan senal tedbirlere hiç kâsım yoktur, diyor.

Evvel: Alman milleti Hitler zamanında açlık ve ırklık sâkına çekiyor. Mecburi iş kampları Hitler zamanında kuruldu. Gençler ve mektep talebeleri Hitler zamanında esir gibi yollarda çalıştırılıyor. İşsizler gibi gibi, boğaz kâhliğüne büyük çiftlik nakilçilerinin topraklarında işletiliyor. İnançlı demâjansın en yâhşek ve zimlerini teşkil eden kitaplar, sokaklarda Hitler zamanında yakıldı. Evvel, Hitler zamanında Alman torakları terici kamplarına doludur. Balta ile idam cezasını Hitler rejimi kurdu. Alman milletinin en iyi evlatları - 200 000 kişi - Hitler zamanında faslet mehdanlarında ilinyor. Evvel, İspanya halkının tepesinde patlayan 318 bombalar faslet, medaniyeti, sin kanlı cesidir. İşte "Hitler rejiminin etkilerinde" böyle "şhret emaleleri" sürükleniyor.

Fasizmi; harptir. Fasizim kâhş daşma. Faslet orduları tanklarının toberleklerle müdafasız Habes halkına cıyırılma, Musulini Romada tor arabanın kâhşında "bir salk tarafatı" diye anıyordu. Bu da mı, efesne...! Dünyayı kan ve etape böğmek, yad ilâhîle emperyalizm, zâif meletleri esir etmek için tepeden tırnağa kadar Hitlerlerin ilâhîle oldukları da ne efesane!

Peyami Sefa bütün bu hakikatları efesane yaparık Türk halkına efyonuluyor. Böylelikle Türk halkına emperyalizm ve ırlıcılık sözünde işi çöktürmek istiyor. Fakat, Peyami Sefa ve onun gibi yansilerin Türk halkı kâhşımış kâhş kâhş tevbâlidir. Çünkü, Türk halkının emperyalizme, ırlıcına karşı kahramanca ilâhîle, iş kâhşer hâli kurmuşlardır. Bu uğurda düşülmüş kanı e, her zaman demarinde oklıyor.

Peyami Sefa gibi yansilerin Türk mezburiatında işi ne. Arkâ bunlar susturulmalıdır.